

Warszawa, dnia 03 lipca 2020 r.

RZECZPOSPOLITA POLSKA
MINISTER FINANSÓW

PS2.056.5.2020

Działając na podstawie art. 13 ust. 1 ustawy z dnia 1 lipca 2014 r. o petycjach (Dz. U. z 2018 r. poz. 870) w związku z *Petycją w interesie publicznym w zakresie zmiany przepisów prawa miejscowego (wprowadzenie lokalnej „tarczy antykryzysowej”)*, z 2 kwietnia 2020 r., dalej zwaną petycją, przekazaną przez Radę Miejską w Barcinie pismem z 9 czerwca 2020 r. znak: ROS.152.2.2020.RM (data wpływu do Ministerstwa Finansów 15 czerwca 2020 r.) uprzejmie informuję.

W dniu 2 kwietnia 2020 r. wniosła Pani do Wszystkich Rad Gmin w Polsce, Wszystkich Zarządów Powiatów w Polsce oraz Wszystkich Sejmików Województw w Polsce *Petycję w interesie publicznym w zakresie zmiany przepisów prawa miejscowego (wprowadzenie lokalnej „tarczy antykryzysowej”)*.

W petycji zawarte zostały postulaty „zmiany przepisów prawa miejscowego, a w szczególności wprowadzenie lokalnej „tarczy antykryzysowej” na wszystkich obywateli Gmin/Powiatów/Województw poprzez:

- 1) umorzenie połowy rocznej wysokości podatku od nieruchomości dla wszystkich mieszkańców Gmin/Powiatów/Województw (tzn. umorzenie rat podatku od nieruchomości za II i III kwartał tego roku), a resztę o jego odroczenie na okres pół roku, a ponadto obniżenie wysokości tego podatku do minimum w przyszłym roku kalendarzowym;
- 2) niepobieranie podatków targowych przez okres pół roku od osób handlujących na jarmarkach, a po tym terminie o obniżenie ich wysokości do minimum;
- 3) niepobieranie podatków od osób, które mają występy na ulicach w wyznaczonych do tego miejscach przez okres pół roku, a po tym terminie o obniżenie do minimum wysokości opłat za te występy;
- 4) umorzenie przez okres pół roku należności z tytułu wywozu śmieci, a po tym terminie o obniżenie opłat za wywóz śmieci do opłaty minimalnej;
- 5) nie pobieranie opłat za parkingi przez okres pół roku, a po tym terminie o zmniejszenie opłaty za godzinę parkowania oraz o
- 6) wydanie uchwały solidarnościowej — jednoczącej wszystkich władz lokalnych w walce z Koronawirusem w tym zakresie.

Część postulatów została rozpatrzona przez Radę Miejską w Barcinie uchwałą Nr XIX/216/2020 z 5 czerwca 2020 r.

Jednocześnie, Rada Miejska w Barcinie ww. uchwałą, na podstawie art. 6 ust. 2 ustawy o petycjach, złożoną przez Panią petycję w zakresie dotyczącym „niepobierania określonych w tej petycji podatków lub opłat”, przekazała do Ministra Finansów.

W tym zakresie Rada Miejska w Barcinie uznała, że nie jest podmiotem właściwym do rozpatrzenia petycji, gdyż zgodnie z art. 22 § 1 ustawy z dnia 29 sierpnia 1997 r. Ordynacja podatkowa (Dz. U. z 2019 r. poz. 900, z późn.zm.), minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, w przypadkach uzasadnionych interesem publicznym lub ważnym interesem podatników zaniechać w całości lub w części poboru podatków (lub opłat), określając rodzaj podatku (lub opłaty), okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie. Stosownie do wskazanego przepisu w ocenie Rady Miejskiej w Barcinie należało petycję we wskazanym zakresie przekazać właściwemu podmiotowi tj. Ministrowi Finansów.

Złożona petycja podlega zatem rozpatrzeniu przez Ministra Finansów, w zakresie, w jakim została ona przekazana do rozpatrzenia temu organowi, z uwzględnieniem przepisów kompetencyjnych określających właściwość rzeczową Ministra Finansów, z których wynika zakres spraw, podlegających rozpatrzeniu przez niego.

Przedmiotem rozpatrzenia są postulaty wskazane w pkt 1 petycji w zakresie:

- 1) umorzenia połowy rocznej wysokości podatku od nieruchomości dla wszystkich mieszkańców Gmin/Powiatów/Województw (tzn. umorzenie rat podatku od nieruchomości za II i III kwartał tego roku) oraz odroczenia na okres pół roku reszty tego podatku
- 2) niepobieranie podatków targowych przez okres pół roku od osób handlujących na jarmarkach.

Odnosząc się do powyższych postulatów wskazać należy, że przywołany przez Radę Miejską w Barcinie przepis art. 22 ust. 1 Ordynacji podatkowej przewiduje możliwość zaniechania przez Ministra Finansów, w drodze rozporządzenia, poboru podatków lub opłat. Zaniechanie poboru dokonywane przez Ministra Finansów musi być uzasadnione interesem publicznym lub ważnym interesem podatników. Jest to uprawnienie fakultatywne, a rozporządzenie w sprawie zaniechania poboru, jako akt normatywny, musi być skierowane do nieograniczonego kręgu odbiorców. W rozporządzeniu musi być określony rodzaj podatku (lub opłaty), okres, w którym następuje zaniechanie, i grupy podatników, których dotyczy zaniechanie.

Zaniechanie poboru jest jednym ze sposobów wygaśnięcia zobowiązania podatkowego (art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej). Zaniechanie poboru ma zastosowanie wobec zobowiązań podatkowych, których termin płatności jeszcze nie upłynął.

W petycji złożony został wniosek o umorzenie podatku od nieruchomości.

Zgodnie z art. 59 § 1 pkt 1 Ordynacji podatkowej zobowiązanie podatkowe wygasa w całości lub w części wskutek umorzenia zaległości. Do umorzenia w całości lub w części zaległości podatkowej uprawniony jest organ podatkowy na podstawie art. 67a § 1 pkt 3 Ordynacji podatkowej; umorzenie zaległości podatkowej powoduje również umorzenie odsetek za zwłokę w całości lub w takiej części, w jakiej została umorzona zaległość podatkowa (art. 67a § 2 Ordynacji podatkowej). Umorzenie zaległości stosuje się na wniosek. Jest to fakultatywna ulga indywidualna, która może być zastosowana w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym.

Umorzenie nie jest zatem tożsame z zaniechaniem poboru podatku.

Minister Finansów nie posiada kompetencji w zakresie umorzenia podatku od nieruchomości.

Niemniej biorąc pod uwagę kontekst, w jakim sformułowany został w petycji postulat „umorzenia” rat podatku od nieruchomości za II i III kwartał 2020 r. (okres, którego dotyczy postulat), którego beneficjentami mieliby być wszyscy mieszkańcy gmin (nieograniczony krąg odbiorców), a także mając na uwadze, że petycja została złożona 2 kwietnia 2020 r., a więc przed upływem terminów płatności rat podatku od nieruchomości (zarówno dla osób fizycznych, jak i prawnych), wypadających w II i III kwartale 2020 r., przyjęto, że rzeczywistą intencją Składającej petycję było złożenie wniosku o zaniechanie poboru podatku od nieruchomości za II i III kwartał 2020 r.

Co do postulowanego w petycji odroczenia na pół roku podatku od nieruchomości, należnego za pozostałą część roku, tj. za IV kwartał, wskazać należy, że instytucja odroczenia terminu uregulowana została w art. 67a § 1 Ordynacji podatkowej. Zgodnie z tym przepisem organ podatkowy, na wniosek podatnika, w przypadkach uzasadnionych ważnym interesem podatnika lub interesem publicznym, może:

- 1) odroczyć termin płatności podatku lub rozłożyć zapłatę podatku na raty;
- 2) odroczyć lub rozłożyć na raty zapłatę zaległości podatkowej wraz z odsetkami za zwłokę lub odsetki od nieuregulowanych w terminie zaliczek na podatek.

Odroczenie terminu płatności podatku nie należy zatem do kompetencji Ministra Finansów.

Natomiast zgodnie z art. 50 Ordynacji podatkowej minister właściwy do spraw finansów publicznych może, w drodze rozporządzenia, przedłużać terminy przewidziane w przepisach prawa podatkowego z wyjątkiem terminów określonych w art. 68-71, art. 77 § 1, art. 79 § 2, art. 80 § 1, art. 87 § 3 i 4, art. 88 § 1 i art. 118 Ordynacji podatkowej, określając grupy podatników, którym przedłużono terminy, rodzaje czynności, których termin wykonania został przedłużony, oraz dzień upływu przedłużonego terminu.

Analogicznie zatem, jak w przypadku pierwszego postulatu, również i w tym przypadku uznano, że rzeczywistą intencją Składającej petycję było złożenie wniosku o przedłużenie terminów płatności rat podatku od nieruchomości przypadających w IV kwartale 2020 r.

Odnosząc się do powyższych postulatów łącznie należy wskazać, że ustrój terytorialny Rzeczypospolitej Polskiej zapewnia decentralizację władzy publicznej (art. 15 ust. 1 Konstytucji RP) a samorząd terytorialny uczestniczy w sprawowaniu władzy publicznej. Przysługującą mu w ramach ustaw istotną część zadań publicznych samorząd wykonuje w imieniu własnym i na własną odpowiedzialność (art. 16 Konstytucji RP). Jednostki samorządu terytorialnego korzystają z autonomii finansowej, wywiezionej w art. 167 Konstytucji RP. Wyrazem władztwa podatkowego gminy, będącego jednym z elementów władztwa finansowego, jest przyznanie im prawa ustalania wysokości podatków i opłat lokalnych (art. 168 Konstytucji RP). W ramach korzystania z przyznanej konstytucyjnie jednostkom samorządu terytorialnego autonomii finansowej, gminy mogą samodzielnie kształtować politykę podatkową, zgodnie ze swoją właściwością terytorialną.

Biorąc powyższe pod uwagę, w ramach działań mających na celu złagodzenie skutków społeczno-gospodarczych pandemii wywołanej wirusem SARS-CoV-2, w dniu 31 marca 2020 r. uchwalona została ustawa o zmianie ustawy o szczególnych rozwiązaniach związanych z zapobieganiem, przeciwdziałaniem i zwalczaniem COVID-19, innych chorób zakaźnych oraz wywołanych nimi sytuacji kryzysowych oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. poz. 568, z późn.zm.).

Ustawą tą umożliwiono gminom:

1) zwolnienie, w drodze uchwały, za część roku 2020, z podatku od nieruchomości: gruntów, budynków i budowli związanych z prowadzeniem działalności gospodarczej,

2) przedłużenie, w drodze uchwały, terminów płatności rat podatku od nieruchomości, płatnych w kwietniu, maju i czerwcu 2020 r., nie dłużej niż do dnia 30 września 2020 r.

- wskazanym grupom przedsiębiorców, których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Następnie ustawą z dnia 16 kwietnia 2020 r. o szczególnych instrumentach wsparcia w związku z rozprzestrzenianiem się wirusa SARS-CoV-2 (Dz. U. poz. 695) możliwością zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz przedłużenia terminów płatności rat tego podatku, objęto:

1) organizacje pozarządowe, o których mowa w art. 3 ust. 2 ustawy z dnia 24 kwietnia 2003 r. o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie, oraz

2) podmioty wymienione w art. 3 ust. 3 ustawy o działalności pożytku publicznego i o wolontariacie

- których płynność finansowa uległa pogorszeniu w związku z ponoszeniem negatywnych konsekwencji ekonomicznych z powodu COVID-19.

Wprowadzone rozwiązania stanowią podstawę prawną do samodzielnego działania jednostek samorządu terytorialnego, w ramach ich autonomii podatkowej, w zakresie stosowania instrumentów nakierowanych na wsparcie przedsiębiorców w trudnym okresie związanym z rozprzestrzenianiem się COVID-19 i na zapobieganie zwłaszcza utracie ich płynności finansowej. Są to rozwiązania elastyczne i każda z gmin ma możliwość ich dostosowania do sytuacji podatników działających na jej terenie i do możliwości finansowych gminy. Podkreślenia bowiem wymaga, że wpływy z podatku od nieruchomości zgodnie z ustawą z dnia 13 listopada 2003 r. o dochodach jednostek samorządu terytorialnego (Dz. U. z 2020 r. poz. 23, z późn.zm.) stanowią źródło dochodów własnych gminy, przeznaczonych na realizację przez nią m.in. zadań z szeroko pojętej sfery użyteczności publicznej. Gmina zobowiązana jest do realizacji zadań publicznych związanych z zaspokajaniem zbiorowych potrzeb wspólnoty gminnej, a katalog zadań własnych gminy, zgodnie z art. 7 ust. 1 ustawy z dnia 8 marca 1990 r. o samorządzie gminnym (Dz. U. z 2020 r. poz. 713, z późn.zm.) jest bardzo szeroki i obejmuje m.in. sprawy: ładu przestrzennego, gospodarki nieruchomościami, ochrony środowiska i przyrody oraz gospodarki wodnej, gminnych dróg, ulic, mostów, placów oraz organizacji ruchu drogowego, wodociągów i zaopatrzenia w wodę, kanalizacji, usuwania i oczyszczania ścieków komunalnych, utrzymania czystości i porządku oraz urządzeń sanitarnych, wysypisk i unieszkodliwiania odpadów komunalnych, zaopatrzenia w energię elektryczną i ciepłą oraz gaz, lokalnego transportu zbiorowego, ochrony zdrowia, budownictwa mieszkaniowego, edukacji publicznej, kultury, targowisk i hal targowych i inne.

Stąd też możliwość skorzystania z rozwiązań wprowadzonych w tzw. Tarczy antykryzysowej, została pozostawiona uznaniu gminy. Kilkaset gmin skorzystało z przyznanych im uprawnień kompetencyjnych i wprowadziło na swoim terenie uchwały w sprawie zwolnienia z podatku od nieruchomości oraz przedłużenia terminów płatności rat tego podatku.

Natomiast podatnicy, którzy nie zostaną objęci działaniem tych uchwał, mogą wystąpić do właściwych organów podatkowych o przyznanie indywidualnych ulg uznaniowych w podatku od nieruchomości na podstawie art. 67a i art. 67b Ordynacji podatkowej.

Z uwagi zatem na przyznanie gminom uprawnień w zakresie wprowadzania zwolnień z podatku od nieruchomości oraz przedłużania terminów płatności rat tego podatku, złożony wniosek, o umorzenie połowy rocznej wysokości podatku od nieruchomości dla wszystkich mieszkańców Gmin/Powiatów/Województw (tzn. umorzenie rat podatku od nieruchomości za II i III kwartał tego roku) oraz o odroczenie na okres pół roku reszty tego podatku, nie może zostać rozpatrzony przez Ministra Finansów.

Odnosząc się do postulatu „niepobierania podatków targowych przez okres pół roku od osób handlujących na jarmarkach” wskazać należy, że w polskim systemie podatkowym nie przewiduje się „podatków targowych”. Zgodnie natomiast z art. 15 ust. 1, ust. 2 i ust. 2b u.p.o.l. rada gminy może wprowadzić opłatę targową. Opłatę targową pobiera się od osób fizycznych, osób prawnych oraz jednostek organizacyjnych nieposiadających osobowości prawnej, dokonujących sprzedaży na targowiskach, którymi są wszelkie miejsca, w których jest prowadzona sprzedaż, z wyjątkiem sprzedaży dokonywanej w budynkach lub w ich częściach.

Uznano zatem, że rzeczywistą intencją Składającej petycję jest wniosek w zakresie opłaty targowej dotyczący niepobierania tej opłaty.

Odnosząc się złożonego postulatu wskazać należy, że opłata targowa jest daniną publiczną stanowiącą dochód własny gminy - zgodnie z art. 4 ust. 1 pkt 2 lit. b ustawy o dochodach jednostek samorządu terytorialnego.

W związku ze zmianami wprowadzonymi ustawą z dnia 25 czerwca 2015 r. o zmianie ustawy o samorządzie gminnym oraz niektórych innych ustaw (Dz. U. z 2015 r. poz. 1045) opłata targowa od 1 stycznia 2016 r. jest fakultatywną opłatą lokalną, którą rada gminy może wprowadzić na swoim terenie. Wprowadzenie opłaty targowej wymaga podjęcia uchwały. O wprowadzeniu tej daniny na terenie konkretnej gminy decyduje rada gminy, która może również uchylić w trakcie roku uchwałę w sprawie wprowadzenia tej opłaty. Natomiast Minister Finansów nie ma uprawnień w zakresie wprowadzenia i pobierania opłaty targowej.

Biorąc powyższe pod uwagę powyższe, złożony wniosek o niepobieranie podatków targowych przez okres pół roku od osób handlujących na jarmarkach, nie może zostać rozpatrzony przez Ministra Finansów.

**Z upoważnienia Ministra Finansów
Justyna Przekopiak
Dyrektor
Departamentu Podatków Sektorowych,
Lokalnych oraz Podatku od Gier
*/podpisano kwalifikowanym podpisem
elektronicznym/***